

KELETI ÚJSÁG

Politikai napilap

Felelős szerkesztő: SZENTMIKLÓSI JÓZSEF

Megjelenik minden reggel

Szerkesztőség és kiadói: I. Egyetem-utca 3. sz. sz. Telefonszám 697

Közlönyünk utánnagyműve

Elfizetési árak:
Egy hónapra . . . 70 - korona
Négy évre . . . 55 - korona
Félévre . . . 13 - korona
Egész évre . . . 180 - korona
Egyes szám ára 80 fillér

Hadüzenet

indul Párisból a zűrzavaros Oroszország felé. Nem egyetlen hatalom harsonája szólal meg ebben a harcot hirdető jegyzékben, hanem az a hatalmi szövetség, amely békeszerződésekben állapítja meg a befejezett világháború eredményeit. Nem fuj sorakozót fegyveres csapatok felvonultatására. Új harcot hirdet új fegyverekkel. A világ kormányait, a szövetségeseket és semlegeseket állítja sorba és bevonja a küzdelembe azokat is, akik aláírták már a párisi békét. Minden kormányzásnak közös eltsége a veszedelem, mely ellen megindult most az erőteljes hadjárat.

Az ellenség nem új és nem új a fenyegető veszedelem felismerése sem. Nem nemzet, hanem világáramlat, amely befészkelte magát a mérhetetlen orosz föld rengetegeibe és várhatóakat font maga köré a megközelíthetetlenségből. A világ másik, már lejátszódott háborújának méhében született a születése pillanatától harcban állott már azokkal, akik most hadjáratra indulnak ellene. De mégis hadüzenet a párisi kiáltvány, az elszánt küzdelemre összefogott kormányoknak együttes elhatározott lépése.

Szigorúan elzárni a földgolyó minden más részétől, körülszancolni áthidalhatatlan mélységes árkokkal. Ez az a fegyver, amellyel a küzdelem elindul. Vaskapukat felállítani minden határon, hogy senki azon át ne léphessen. Vért nem ontanak a kikerekített fronton, mely mögött az oroszok egymás ellen viselik amugy is az apró, de kegyetlen háborukat s ha majd a külvilággal megszszakad minden érintkezésük az éhség miatt, a munkátlanság miatt, a végnélküli fegyverviselés miatt egymás ellen fognak összecsapni a bolsevik csapatok s a kiéhezett veszedelem felfalja önmagát.

Ilyen eredmények kilátásával indult el az új hadjárat üzenete Párisból. Mert nem volt kilátás arra, hogy békét lehessen kötni a szovjettel. Olyan békét, amely nem jelentené a további vész új csíráit. Világblokád kezdődik Oroszország ellen s a békekonferenciának ez a legerélyesebb, legelszántabb elhatározása. A tél veszedelmesen közeledik azok felé is, kikre nem nehezedik a blokád. Tél végére biztosan látni fogjuk a világblokád eredményét.

Hadjárat az orosz bolsevizmus ellen

Clemenceau jegyzéket küldött valamennyi kormányhoz — Német csapatok Oroszországban? — Az osztrák kormány harcol a bolsevisták ellen

Bécs, okt. 14

A bécsi francia misszió jegyzéket küldött a külügyi államhivatalnak, amelyet a békeszerződés előkeintézet a legfelsőbb (tanács) nevében valamennyi kormányhoz. A jegyzék így hangzik:

— A bolsevikiek valamennyi kormányval szemben törekvést léptetnek ellenében értekezni, valamint a nemzetközi forradalomnak általuk hirdetett programja teljes megvalósítását jelent valamennyi hatalom nemzeti biztonosságára nézve. A bolsevikieknek mindenképp megerősítése alkalmas lenne arra, hogy ők a veszélyt fokozza és ellenkező a népek kívánataival, amelyek mind a békét és a társadalmi rendet akarják helyreállítani.

— Kérte volt az, hogy a szövetséges és társult kormányok a Németország elleni blokád megszüntetése után nem hatalmazták fel államvezetéseket arra, hogy a bolsevik Oroszországgal szemben felvegyék a kereskedelmi és szellemi intézkedéseket. Ez az intézkedés, csupán a bolsevik kormány vezetésének kivételével léphetne életbe, akik kedvük szerinti rendelkezéseket az árúkkal és szolgáltatásokkal, amelyekben a kereskedelem szabadsága hozzájárulhatna őket és ilyenképpen jelentősen megerősítik hatalmukat és az Oroszországban lakó népekre gyakorolt zsaroktságot.

— Tisztelttel ezekre a körülményekre, felszólítják a szövetséges és társult kormányok Svédország, Norvégia, Dánia, Hollandia, Finnország, Spanyolország, Szingapúr, Mexikó, Columbia, Venezuela, Chile és Argentína kormányait, hogy velük egyetértésben haladéktalanul tegyék meg az alább megjelölt intézkedéseket és akadályozzák meg polgáraikat abban, hogy a bolsevista Oroszországgal bármilyen kereskedelmi összeköttetésbe lépjenek.

— A szövetséges és társult kormányok felszólítják az említett államok kormányait, jelezzék ki, hogy ennek a politikának a végrehajtását a leghatározottabban fogják ellenőrizni.

— Minden olyan hajóól, amely bolsevista kézen lévő orosz kikötőbe indul, vagy ilyen kikötőből érkezik, meg kell tagadni az utazási igazolványokat. Ugyanezt az eljárást kell követni mindenféle áruval szemben is, melyet bármely uton akarnak a bolsevista Oroszországba eljuttatni.

— Senkinek sem szabad utlevelet kiállítani, aki a bolsevista Oroszországból akar utazni, vagy

onnnan érkezik. Rendkívüli esetekben is csupán a szövetséges és társult hatalmakkal történt megállapodás alapján lehet kivételt tenni.

— Gondoskodni kell róla, hogy a bankok semféle fizetést ne közhessenek a bolsevista Oroszországgal.

— Az említett államoknak a lehető leghamarán intézkedniük kell, hogy polgáraikra nézve megszüntessék mindenféle könnyítést a bolsevista Oroszországgal való levélforgalomban, még pedig úgy postai úton, mint táviró vagy dróttal táviró útján.

Németországot bevonják az akcióba

Bécs, okt. 14
A „Der Neus Tag”-nak jelentik Berlinből: Az osztrák balti politikájában, úgy látszik fordulat állott be. Meg Foch táborozás szigorú intézkedéseket javasolt arra az esetre, ha a német kormány nem sikerül a csapatokat visszavételre bírni, az ő tanács tagjai a kérdés megvizsgálása után elhatározták, hogy együttesen lépnek fel a bolsevizmus ellen és tárgyalni kezdnek annak a kiállítására a lehetőségéről, hogy Németországot, mint Oroszország közvetlen szomszédját rábírák, csatlakozzék ehhez a politikához. Ha ez a feltevés győzedelmeskedik, az ő tanács igen fontos lépéseket tesz.

Goltz Pétervár ellen indul

London, okt. 14
A „Times” levezetője Wassilkowski tábornok következő süzönyét küldte meg lapjának: Éppen most jöök vissza Revelből. Von der Goltz tábornok csapatai készülődnek a felvonulásra és 14 napon belül az elővédék mártíradásra indulnak Pleskau ellen. A csapatok megismerik Litvánia megszállását és a Pétervár elleni előnyomulást.

Kérem a hírt Foch marsallhoz továbbítani.

Renner a magyarországi példával fenyeget

Budapest, okt. 14
Bécsből jelentik: Dr. Renner kancellár tegnap Helzingben egy választói gyűlésen beszédet mondott a békéről és Ausztria jövőjéről. A jelenlegi kommunizisták több ízben megakadályozták beszédét, a talányon in nagy számban levő szocialisták azonban rendületlenül a kommunizistákat és ünnepezték a kancellárt.

Dr. Renner ezt mondta beszédének bevezető részében:

— Ma már tudjuk az eltekelt, hogy a háború legnagyobbnak mértékben olyan emberek felelősek, akik a Bülhausplatzon voltak otthon. Goltz Berchtold, meg a magyar és a lengyel grófok döntötték bennünket nyomorúságba.

— Aláírtuk a békeszerződést a parlamentünk a jövő héten fogja ratifikálni. Megkötöttük a békét mert kénytelenek voltunk a győztesek békéjét elfogadni. Auszria ma hatmillió átlam. Még az osztrák területek egész néme részét sem egyesíthetjük államunkban és N. ugarszlováciából csak kis darabját kapunk, de még ezt is el akarja tőnk viltat Friedich kermánye, amely nekünk sokára elmondhatja a haldokló királyt.

Amíg dr. Renner beszédét tovább folytatja megjegyezte, hogy Ausztriában minden állam hatalom a nemzetgyűlés kezében van, a kommunizisták beszédével meg akarták akadályozni a szöveget beszédének folytatásában. A kancellár túlkibálta a jörmát és ezt mondta: Nezzetek a Magyarországra és győződjenek meg róla, hogyan állanak a dolgok ott a akkor megállíthatják, ha leessen a cselekedtünk mi. Ott még vannak királyi tisztok és altisztok. Nálunk is lehetnének, ha olyan politikát követnénk, amely fejjel a falnak megyárk.

A szocializációról szólott ezután Renner. Az addó augusztus — mondta — nem lehet szocializálni ez olyan ország, amely annyi szenvedést, mint a miénk, nem lehet utóbbia a szocializálásnak. Miután Renner dr. a gyűlés résztvevőinek zajos ünneplése közben befújta beszédét és eltávozott, dr. Friedlander kommunista pártvezér állt fel szözlésre. Friedlander a kancellárral polemizált, amit a hallgatóság viharos felháborodással fogadott. Az elnök az izzó hangulatra való tekintettel az ülést berkesztette.

Páris követ Denikinnél

Nagyszében, okt. 14
A sajtóiroda jelentik: Magán tábornokot azon véd következtében, hogy a rajnai köztársaság elutasítást támogatja, a rajnai francia csapatok parancsnokságától fölmentették.

A „L'Éclair” szerint Maklakoff orosz követ Mantin tábornokkal együtt diplomáciai küldetésben Denikinhoz és Kolcsakhoz utazik.

Moszkva a bolsevisták ellen

Bukarest, okt. 14
A „Siergul” írja Helzingforsból: A moszkvai zavarások folytatódnak a szocialisták proklamációját tettek között, melyben kifejezték, hogy minden meggyilkolt szocialistát tíz kommunizistát ölnek meg. Az előző héten 10 embert öltek meg, ezek közt van Peters is, Petrograd védőbizottságának és az internacionális bizottságának exelnöke. Peters volt a legkíméletlenebb a bolsevisták vezérei között.

Nyugatmagyarország ügye a bécsi képviselő-testületben

Bécs, okt. 14

Ezzer német nemzeti városi képviselő a bécsi városi képviselő-testület tegnapi ülésén megvitte a polgármestert, akire kérésben jött a kormány, hogy Nyugatmagyarország német részét Németországba csatolják és hogy arról a mostani kormánnyal szembe fordított tárgyalást ne folytasson.

Raumann polgármester megmondta, hogy még a bécsi tárgyalások idején küldött a kancellárnak átvitelt Nyugatmagyarország német részének dolgában St. Germainbe és ebben a táviratban nagyobb területekre Ausztriához való csatlakozást követelt. Ezzel felé fordult annak, hogy helyesen látjuk meg a csatlakozás és a bécsi tárgyalások közötti különbséget, mindíg követeltük a népek önrendelkezési jogának megőrzését és természetesen Nyugatmagyarország német részének is meg kell adni azt a jogot, hogy a csatlakozás dolgában népszavazással döntsön. Hogy a csatlakozás dolgában a magyar kormányval folytatott tárgyalások és tárgyalások, arról a polgármester nem tud. Ezért átadta a kérdést a kancellárhoz.

Salfour visszavonul

Budapest, okt. 14

Berlinből jelent a Magyar Távirati Iroda a „Daily Mail” jelentése szerint Salfour feladta a miniszterelnököt, hogy mielőbb mentse el a külügyminisztérium vezetéséről, mert vissza akar vonulni. Vádjának Lord Curzon tartják.

Wilson gyógyulóban

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: Wilson köztársasági elnök egészségi állapotában folyamatos a javulás. Washingtoni jelentés arról érkezik, hogy a legutóbbi orvosi bulleint szerint a beteg elnök az utolsó napot jól töltötte el.

Páris, okt. 14

A „Le Matin” írja: Ha Wilson nemcsak beteges, hanem hossza nyulna megakadályozná őt az államügyek vezetésében, automatikusan Thomas R. Marshall, az Egyesült Államok elnöke fogja helyettesíteni a vezérni az ügyek elintézésének szűke alatt.

Igy kívánja ezt az Egyesült Államok alkotmányának II. cikkében:

„Az elnök elmozdítása, halála, amondósa esetén, vagy ha képtelen jogait és az állásával járó hatalmat gyakorolni, teendő az elnökre szállnak...”

Ugyancz a szakasz meghatározta, hogy az elnök helyettese azonnal megszűnik ezeket a teendőket végezni, mielőtt az elnök képes lesz hivatalába eljárni.

Thomas R. Marshall, aki, mint Wilson elnök is, a demokrácia híve, a demokrácia, egy közszereplőnek örvendő és köztisztviselőnek álló öreg ember. A háború folyamán alult a szövetségesek ügyeért való lelkesedésével tűnt ki. Ő volt az, aki 1917 áprilisában, mikor Joffre marsallt a szászban fogdta, ezt a kis beszédet mondotta neki:

— Marshall ur, én a régi időkben csak egy hősré voliam kíváncsi s csak egyet szerettem volna ismerni: Martel Károlyt, mert megállította a barbárokat Peltiers-nél. Kíváncsom megismerem, mert ismerem Martel Károlyt máéat...

Friedrich hadat üzen a sajtónak

Ugron Gábor Vázsonyi mellett — Varjassy leleplezi az ellenforradalmár tiszteket — Pártalakulások Budapesten

Budapest, okt. 14

Budapesten az eddigi pártok fuzóáinak és a beolvadással elmentek nyomán új pártok alakulnak. Egy liberális polgári egyesülés meglőrtént és ennek az egyesülésnek három vezetője mondotta el programbeszédét.

A legújabb pártok közé tartozik a Balla Aladár, ki végre mégis kibontott egy zászlót, amelynek nincs más programja, mint a kormánytársaság. Ezen a zászlóbontásra rohamot ki Friedrich a sajtó ellen. Anyira a politikus még Friedrich, hogy kezében volna vele, mit jelent a sajtó. Ha fegyverétélre váltja és megszünteti a sajtó létezését, legvágytatóbb a győzelem nyújt. Mert sajtószabadság nélkül csak újabb megválasztás elkerülhetetlen érdekeinek meg a szót homályban.

A budapesti pártalakulásokról szóló hírek a következők:

A nemzeti demokraták

A demokráta párt, a szabadelvű párt és az országos liberális párt egy pártban egyesültek. Ezt a fuzót a három párt ma este közösen szankcionálta. Az új elnök Bárczy István nyilatkozta meg, aki bejelentette a három testvért fuzóját. Ezután Vázsonyi Vilmos emelkedett székére és javasolta, hogy mondja ki az úrkat, hogy az egyesült párt a Nemzeti Demokraták Párt címet veszi fel.

Vázsonyi Vilmos

beszédében többek között ezeket mondotta:

— Követeljük hogy tovább a polgárok egyenlő joga ellen irányuló igatás ne folyjon! Végül ezt végre tudomásul azok, akik ezt hiszik, hogy Magyarországon orosz ochranit lehet hirdetni: itt gyáva emberekre tálni nem fognak! Mi igaz magyarok és igaz demokraták vagyunk, de nem vagyunk becsatlennak! Az egyenlő joghoz hozzányulni nem szabad sem annak, aki proletárdiktatúrát hirdet, sem pedig annak, aki megsze tégtelenül a vallást állít, hogy mind annyunk atyjának, az istennek és a vallásnak nevében hirdeti, hogy egyik polgár megzáróját, háttérbe szorítását, másodrendű polgárrá való lesülését.

Vázsonyi után

Ugron Gábor

volt belügyminiszter jelentette be a szabadelvű párt csatlakozását. Beszédében kifejtette azokat az okokat, amelyek arra késztették, hogy a vezetés alatt álló pártnak ezt javasolta, hogy szűkebe bekülönállását és olvadjon be a Demokraták-pártba. Hangsúlyozta az összes pártok együttműködésének szükségességét, mert ez az egyedüli út, amelyik elvezethet a kibontakozáshoz és amely úgy az antiszt, mint a környező nemzeti államok segítségét szemükre biztosítja. A koncentrációra még azért is szükség van, mert lehetetlen helyzet ez, hogy az ország nagy tömegeit képviselő pártok és azoknak nagyművi vezeték orra legyenek kényesítve, hogy a kormány munkáját kívülől és minden felelősség nélkül kihasználják.

Varjassy Lajos

beszédében ezeket mondotta:

— Mikor mi Aradon megalkottuk az ellenkormányt, egészen másképp képzeltük a bolsevizmus bukása utáni időket. Már mikor átittük székelyünket Szegedre, aggodalommal figyeltük, hogy a reakció beszívárgott sorsunk közé. Bécsi ellenforradalmár katonatisztek belevittek a hadseregbe a politikát és ezzel megnehézték munkánkat. Az egyesülések elvi alapját egy mordában foglalhatom össze:

A köztársaságok az antanthoz

A Köztársasági Párt vasárnap gyűlésén az előterjesztett határozati javaslatban követelt, hogy az antant hatalmak versaillesi határozatainak megfelelőleg új kormány alakítsanak. A kormány olyan legyen, mely a dolgozó polgárság, a munkásság és a földműves nép képviselőiből áll és a kormány lehető legrövidebb idő alatt az államot, egyes és közös választójog alapján rendezze el a nemzetgyűlései választásokkal. A gyűlés határozatáról a Budapesten székelő antantminisztereket is értesítették.

Friedrich a sajtó ellen

Keménység rövid időn át volt Károlyi párti képviselője Balla Aladár, ki 1917-ben választották képviselővé. Most ő is pártot alakított. Pártalakító munkájában Székely Andor a segítőtársa, ki Károlyi párti újságíró volt. A pártot létrehozták a Friedrich István támogatására. A forradalom előtti időben hármán lépeztek egy igen radikális csoportot a Károlyi-pártban. Új pártjuk neve: Nemzeti függetlenségi párt. Az alakuló gyűlést vasárnap tartották a Csekonica-palotában.

Vasárnap tartotta alakuló ülését a Nemzeti függetlenségi párt. A kormány részéről Friedrich István miniszterelnök és Erek Károly közlemezési miniszter jelentek meg. Balla Aladár, a nemzeti függetlenségi párt elnöke nyilatkozta meg az új elnök.

Az elnök indítványára e után az úrkat a párt társalkodóivó Csizmazia Eadrét és Pálffy Danielt választotta meg. Csizmazia elnök jelentette ezután a nemzeti függetlenségi párt programját. Utána Friedrich István miniszterelnök szólott és a sajtóról így nyilatkozott:

— A sajtó kérdését illetőleg beismérem, hogy álláspontomat megváltoztattam. Én kormányzatsom elején a sajtószabadság híve voltam, mert azt hittem, hogy a sajtó ama bizonyos része megembereli magát és nem fogja oit folytatni, ahol elhagyta. Arra, ami történt, valóban nem voltam elkészülve és kénytelen voltam álláspontomat revízió alá venni. Megtértem itt annak a sajtónak, nem fogom túráni, hogy oit folytassa, ahol március 21-én elhagyta. Vegye tudomásul az a sajtó, hogy ha nem megy másként, meg fog szűnni.

Tárgyal a miniszterelnök

A pártok nyilvános gyűlései mögött megindultak a küliszáműgött tárgyalások. Tárgyalások folynak

Friedrich István miniszterelnökkel, őt még József főherceget is felkérésre két politikus. A kormányon kívül álló pártok vezetőivel már tárgyal egyenként és csoportonként a miniszterelnök, ami annak az eredménye, hogy az antant koncentrációt vár. Sőt megnyilatkozott az antantnak az az akarat, hogy csak olyan kormányt fog elismerni, amely nem támaszkodik pusztán az erőszakra.

Apponyi Pesten

Apponyi Albert gróf már több mint tíz napja Budapesten tartózkodik. Elkezdését nem publikálta és teljes visszavonultságban akart maradni. Mégis bevették politikai tanácskorásokba a legelőször természetesen legelőlebbi elvárattja, Bethlen István gróf kereszte fel. Apponyi nem kíván még a politikában cselekvés alá venni. De Bethlen István már pártalakításra próbálkozott. Az első lépések után azonban ő jelet erről a tervéről, mert arra a meggyőződésére jutott, hogy csak valamelyik fuzió törekvése csatlakozhatik. A kormánytól politikai megbízatása van, külföldi csatlakozás és ezért nem lehetett eddig olyan pártcsoportosulásba, amely a mai kormánynak ellentétes irányú tartozik. De a tárgyalásokat Friedrich és a pártvezérek között ő közválti.

Bukarest, okt. 14

Az „Universul” írja: Keménységbe megérkezett az a francia-angol-amerikai bizottság, melynek feladata, hogy vizsgálat alá vegye a Pelliana és Denikin közt felmerült egyenlenségeket.

Egy másik, szintén angoltól, franciától és amerikaiaktól összeállított bizottság pedig Moszkvába utazott, ahol a bolsevikokkal fog valamilyen felmerült kérdést tisztázzal.

Az aostai herceg Flumében

Berlin, okt. 14

A „Deutsche Allgemeine Zeitung” a Reuter-ügynökség washingtoni jelentéséről közli, amely szerint az aostai herceget a szövetségesek közös megbízottjaként kiküldötték Flumében. Remélik, hogy D'Aununziót a herceg alá rendelik.

21. és 22. sz. rendelet módosítása

1. Vétkezőknek nevezetnek azok, akik: jóhiszeműleg, rossz szándék nélkül, nyilvános helyeken, állomásokon, vonaton, utcán stb. akár igaza, akár képzelt oly híreket közölnek, terjesztenek, megjegyzésekkel kísérik, melyek a hadműveletekre, hadi helyzetre és csapatmozgásokra, katonai hatóságok rendelkezéseire vagy bármily más, a román hadseregrel felő kérdésekre vonatkoznak.

2. Mindezek büntényt képeznek, a gyakorlati lételet és büntetését vonat. maga után s mint első és utolsó lépésem, egy évig terjedhető fogsággal és 2000 lei pénzbüntetéssel büntetnek.

Ha a fenti tényeket kénykedés vagy árulási szándékból követik el, az érvényben levő hadi büntetés törvények lesznek alkalmazva.

Az erdélyi ellenőrnéző zóna parancsnoka: MARINESCU ezredes

Bulgáriában internálják a lanckereskedőket

Bukarest, okt. 14

A „Dacia” írja: Bulgáriában tovább tart a vagyones osztályhoz tartozók internálása. Azokat internálják, akik nem tudják igazolni a hitükben levő vagyon eredetét. Hasonlóan internálják a kormánytól megjelölt helyekre az üzérkedőket és uszorsókat, akik elsősorban élelmiszerekkel kereskednek. Ruzsából 16 századig embert internáltak eddig. A háború alatt megvagyonosodottak közül sokan szerették elhagyni Bulgáriából, a hatóságok azonban megtagadják az utasítást kiadását.

Hazatérnek a magyar hadifoglyok

Budapest, okt. 14

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A duániuli központi kormánybiztos az Olaszországból hazatérő hadifoglyok fogadtatása érdekében felhívást adott ki. A felhívás ezeket mondja: A magyar hadügyi miniszter kiküldetését nyert elutasítás szerint — így szól a felhívás — olasz fogorvosok volt fiaink hazajövetelét végre megindult. Villach, St. Gotthard, Szomba hely és Papán át Csórára jönnek, ahol egy nagy táborban fognak rövid időre elhelyezést nyerni, hogy azután egyrészt hazabocsátásuk, másrészt továbbra is hadügyi kezelés alatt maradjon. St. Gotthard és Papán fogadási bizottságok fognak működni és az érkezőket elemel ellátják, míg Szombathelyen valószínűleg a Vöröskereszt egy különítménye fogja végezni. A magyar kormánybiztos felhívással fordul minden magyar emberhez és arra szól, hogy meleg, szeretetteljes fogadtatásban részesítse a hazatérő foglyokat. Nyomatékosan felkéri a kerületi és törvényhatósági kormánybiztosokat, hogy a közigazgatási tisztviselőik legelőször körnéz a bevásárlással a jelzett vasúti vonal utolsó állomásán is gondoskodjanak megfelelő fogadtatással. Királyhídon oroszországi foglyok érkeznek meg Auszrián keresztül és innen mennek Csórára.

Bauer kilép az osztrák kormányból

Bécs, okt. 14

A ma reggeli lapok a „Korrespondenz Express” jelentését közlik, mely szerint Bauer Ottó dr. legközelebb lesz az szocializációs minisztériumának államtitkárja állásán. Bauer Ottó dr. ezúttal közösen a pártjának fog élni. A „Freie Presse” azt írja, hogy Bauer Ottó dr. a hírteljesen Bauer dr. tól, hogy lemond az szocializációs állami bizottság elnöki tisztéről és nem vállalja a társulat az új kormányban. Ennek a jelentésnek az igazmondását sem megerősítjük, sem kétségbevonni nem tudjuk. Renner kancellár azonban olyan nagyjeleldő nyilatkozatot tett, egy gyűlésen, mely élesen mutatja, mennyire nem ért egyet Bauer dr. terveivel.

A lapok értesülése szerint Bauer dr. főképpen azért mond le, mert a szocializációról készített tervei megkötődtek.

Bélyegzőket
olcsón és gyorsan készít
Bernát bélyegzőgyár
Rádyás Király-tér 32.

Róma ragaszkodik Fiuméhez

Várják a francia támogatást — Magyarország mondjon le az olaszokat illető jogairól — Békét kérnek a törökök

Kolozsvár, okt. 14

A békekonferencia eseményeiről szóló híreink a következők:

Mit szól hozzá D'Annunzio?

Bukarest, okt. 14

A „Chemera” írja Rómából: A tegnap reggel megtartott minisztertanács lefolyásáról hivatalos közleményt nem adtak ki. A lapok megjárák, hogy a minisztertanács foglalkozott a fiumei kérdéssel és módot is talált a megoldásra. E szerint: Fiumét olasz csapatok állítják meg, vérvá a békekonferencia döntését; azonban oly értelemben, hogy a Nemzetek Ligájának feladatává tegyék Fiume és Olaszország részére való odaítélését. Nem tudhat még, hogy D'Annunzio egyetért-e ezzel?

A francia sajtó úgy véli, hogy az olasz kormány elhalgattat a kamara feloszlásával; most az országban a sár, hogy nyitják ki a választásokra. Az „Echo de Paris” és „Gaulois” úgy gondolják, hogy Franciaország feladata lenné a fiumei kérdés közvetítése a választásokat megelőzőleg, hogy az olasz választások ne történjenek az antant iránt való otromboltság jegyében.

Még 10 nap haladék a bolgáreknak

Bukarest, okt. 14

A „Chemera” írja Lyonból: A legfőbb tanács a bolgár delegációk iránt tíz napi haladékot engedélyezett, hogy a békefeltételekre vonatkozó észrevételeit elküldhessék. E szerint az észrevételeknek legkésőbb október 24-ig kell beérkezniük a békekonferenciához.

A legfőbb tanács munkája

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: A szövetségesek legfőbb tanácsa szombati reggel tartott ülésében magáévá tette azt a javaslatot, hogy nemzetközi bizottság alakítsanak Béln székelyel. — A bizottság ellenőrzési gyakorol az orosz és német hadifoglyok felett. Magáévá tette továbbá a versaillesi tanács jelentését, mely szerint nemzetközi ellenőrző bizottságot kell Ausztriába küldeni, a sáint germaini békeszerződésben megszabott katonai feltételek felülvizsgálására.

Elvileg elfogadja Kolozs tenger-nyeg és Daxin táb... kérését, hogy a háború foly... a németek által szakhmányo... orosz hadi... a Német... it ne... őzi bizottságot... meg e kérés teljesítésével.

Végül kiadák megbirálás végett a Sciolaja indítványát egy bizottságnak. Az indítvány azt kéri, hogy a Magyar békeszerződésbe vétessek be ama címekről és jogokról való lemondás, melyek a sáint germaini békeszerződés értelmében az osztrák-magyar monarchiától Olaszországra szállottak.

Francia-belga egyezség

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: A francia-belga megegyezés, amely a két állam törvénykezelmek a

háborús kérék ügyében való kölcsönöségét állapítja meg. — tegnap aláírták.

Franciaország hadianyag öröksége

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: A francia képviselőház elfogadta az 1918 augusztus 1-én Amiens-kéval kötött szerződést. E szerződés értelmében 400 millió dollár feében Amerika Franciaország javára lemond a jelenleg Franciaország területén levő hadianyagokról. A fizetés 5 százalékkal kamatozó kölcsönökkel történik.

Tittoni Párisban

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: Tittoni olasz külügyminiszter hétfőn Párisba indul, hogy a békekonferencia tevékenységében részt vehessen.

Róma Párisnak

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Lyonból: A római vércs tanács testületét elhajtja magát képviselői azon az ünnepélyen, amelyen Páris városát átveszi Róma ajándékát, a „Habemus Caesarem” t.

Török jegyzék a konferenciához

Bukarest, okt. 14

A „Dacia” írja Szalonikiból: Az ottani kormány jegyzékkel intézte a békekonferenciához, melyben részletesen sorolja fel a nehézségeit, melyeket Törökország leküzdni igyekezett. Az ország helyzete pedig kritikus állapotba jutott, mert a béke megkötése még nem történt meg.

A magyar politika arra törekszik, hogy a békekonferencia előbb haladjon Törökország jóváindó sora felől, annál is inkább, mivel az ottani nép várvá-várja, hogy jóvátehesse elkövetett hibáit a megerősítés, hogy Görögország Szóminiát megállítsa.

A jegyzék a Szóminiában előfordult eseményeket (különösen részletezi a zettel a kézzel fejezi be, hogy nemzeti bizottság bizottságot küldenek ki annak az elbírásának a megvizsgálásával, melyben a görög katonaság a megszállott területek lakosságát részvételre.

Válságos helyzet Bulgáriában

Bukarest, okt. 14

A „Dacia” című lap szófiat levelezője írja, hogy a bolgár békekezelés utáni válságos helyzet után valamennyi bolgár lap, amely közölte a békefeltételeket, gyászkeretben jelent meg.

Miután a szobranje rendkívüli ülésén tudomásul vette a békeküldetés jelentését, elfogadta a kormány lemondását Szabuliaszki, akit a kormányaláírással megbíztak, tárgyal az agráriusokkal, valamint az egyesült szocialisták pártjával is. A radikálisok visszautasították a népek felkeltés miniszteri tárcsát. Az új kormány megalakítása után a bolgár békekezelés tagjainak javarészt ki- csorékk.

A belgrádi kormányválság

Belgrad, okt. 14

Az ellenzéki blokk ma adta át választást Pavlovicnak. A választás tartalmát útközlésben tartják. Hír szerint az ellenzéki blokk megadta hozzájárulását ahhoz, hogy Pavlovics miniszterelnökké neveztesse ki, ezzel a feltétellel, hogy kabinetjében helyet foglaljanak azok, akiknek nevét Trifkovic listája tartalmazza.

Pavlovics meghívásán jelent meg Sander... emmel, hogy közölje vele az ellenzéki párt választást. Ebből az alkalomból kérte a törökországi, hogy mentse fel őt a kabinetalkotási adótt megbízás alól.

Nem mennek a németek a washingtoni kongresszusra

Bukarest, okt. 14

A „Vittorul” írja Nauenből: A „Verwärts” közli, hogy a német és osztrák szocialisták nem képviseltek máskor az október végén tartandó washingtoni konferencián. Az osztrák kongresszus határozata következtében az internacionale tagjai nem jelennek meg Washingtonban, csak úgy, ha a németek és osztrákok is formális szintű meghívást kapnak a részvételre. Ez a meghívás nem történt meg. Az osztrák kormány megpöbölték rábírni az internacionale, hogy küldje a képviselőket a washingtoni konferenciára. A német munkások nem akarnak a washingtoni konferencia témének ajánlást várakozni, amíg arról határozni, hogy beengedik-e, vagy nem? Kéz lék az internacionale irodájával, hogy az osztrák munkásterületek is csatlakoznak a németek állapontjához.

Csak dolgozó embernek van létjogosultsága a mai társadalomban.

Reklám
nyomatványokat és mindenféle grafikai munkát a legizlesebb kivitelben készít a
Lapkiadó és Nyomda Műintézet
R. T. Kolozsvár, Egvetem u. 3

DR. GRÜN A. LIPÓT
(okl. ügyvéd) törv. bej. és het. eng.
„Kereskedelmi és Általános Ügynökség”-i irodája
(Deák Ferenc u. 47) elvállalja: ingatlanok, erdő, bányá, mezőgazdasági, állati- és növényi termékek adás vét lének és bérletek közvetítését, kölcsönök és finanszírozások készítése, házak kezelését, kereskedelmi társaságok alakítását, felzárkóások és egyeztetések keresésvitelét, követelek incassóját és minden az ipari és kereskedelmi szakmába vágó megbízásokat teljesítését úgy a bel- mint külföldön.

A szilágycsehi járás központi szeszüző szövetkezeté
bogdándi telepén levő Nagy Ignác-z-Isle gyümölcs-párlóka főző készleték felszerelésével együtt eladó.
Értekezhetni: Szilágycseher Dr. Szász Antal elnöknel.

HIREK

Röviden

Ígogom a sálvs olvasó szíves tudomására hozni a mai nap kétségkívül legnagyobb szenzációját. Boldog kolozsvári ki már látják, de ha tudja meg a nagyváros örömeitől távolabbi és immár a jövővel szembe teljesen szkeptikus vidék, hogy Kolozsváron már léteznek cipőboltok, amelyeknek kirakataiban igenis cipők láthatók, hogy vége annak a szomorú koroknak, amelyben cipő helyett harminckoronás kizzel fűtött, valódi csodálatot kínáló a mezítelb járóknak a ravasz suszter.

Csak az első lépés volt nehéz, és higgytek nekem, csak az első lépés a háborútól a békéig, a többi gyerekjáték lesz ezekben a könnyű cipőkben, amelyek hívalkodva, kacéran csodálják önmaguk szépségüket a kirakat tüdőüvegében. Mert tükröt is tett mögéjük a ravasz suszter, hogy teljes legyen az illúzió és negyvennek látszasson az a 20 pár cipő ott a kirakaton.

Mindamellet, mondhatom nektek, olyan látványosság ez, amit kész csoda, hogy beléptélj nélkül megnézhettek.

Kia állványokon, szépen, sorban, párosával cipők és cipők, lakból, zergéből, chevreauxból, antilop bőrből, fűzdelve és mandayán fűzdelve ellátva. Már a fűz is a haladás diadala, mert pár hónap óta fűz nélkül prezentálta a suszter a cipőt, ha volt miből megvenned. Mert a fűz külön olyan értéket képvisel, amelynek beszerzésére a suszter csak kelle és előre lefizetési garanciák ellenében vállalkozhatott. Ezekben a cipőkben minden van, mi a lábunk ingerre és fölöttük az U. S. A. szilagos lobogója, csak két tucyrai, de fennen hirdeti, hogy mind a lábunk a nagy vizes túrról való, Amerikából, az elvált Európától, a fiatalabb testvére országából, honnan minden ígéret jön számunkra immár esztendőre és egy kevés liszt, néhány gépkocsiszék és végre a cipők.

Amerika, amely békét ígért, elküldte egyelőre a bicépcipőket, vedőgatyákat, formázókat, elegánsakat, most már van mivel a bika ujjalalapsunk É. Amerikának igazgatója van. A most következő keresztben egészen új cipőkkel kell belépniük, mésokkal, mint amelyekkel eddigi életünket leposztuk és amelyeknek sikerült már alaposan felropannunk a sárban. És igaza van másban is. Elég volt a multhoz az európai cipő, de a jövőhöz már igazán amerikai méretekű cipőkre van szükségünk, csak járni kell majd megatolni beáruhá. . . . Hja, kéged, olvasóm, a cipők árai érdekelniétek? A felületes riporter ezt bizony elfeledte megkérdezni. Azt tudom, hogy nekünk eddig elég sokba kerültek.

— Szentmiklósi József felelős-szerkesztő távolléte miatt a „Keleti Újság” szerkesztéséről dr. Zsigmond István felelős.

— Budapest diákkardot ad Romanelli redessnek. A proletárdiktatura kikiáltása után a francia misszió elment Budapestről és az olaszok vették át az antant képviselőiét. Az olasz misszió azonban csak akkor emelkedett nagyobb jelentőségre, amikor — május közepén Romanelli ereds vette át a vezetést. Romanelli neve az ellenforradalmi mozgalmak idején valóságos fogalomná vált: mindenki tudta, hogy baj esetén csak

hozá kell futni és ha valaki úgy ő fog sejtani... Romanelli volt a polgárság mentője a jászok, de erélyes fellépésével nagyon sok embert és nagyon sok életet megmentet. Budapest polgárságának körében mozgalom indult meg, melynek az a célja, hogy egy diákkard útmutatásával fejtsék ki Romanelli iránt Budapest hálaát.

— Révész tanár — debreceni pap. A debreceni református egyház presbyteriuma egy nagy elhatározta, hogy a Zih Sándor halálával megürsedetlelkézi állása Révész Imre dr.-t, a kolozsvári ref. theologiai akadémia nagytudós professzorát hívják meg. Az egybegyűlt hívek közfelajánlásai magukévá tették a presbyterium határozatát.

— Rendelet a moratoriumról. A kormányzat a hadiállapottal kapcsolatos moratoriummal rendeletet adott ki. A rendelet mondja a következőket: Az összes olyan moratorium rendelkezése, amelyeket eddig még nem oldottak fel, az alábbi kivételével hatályon kívül helyezniük: Miadéztok a tartozások, amelyekre nézve Cukvármegyében a Hármasok negyedik és korábbi járásában a 3108—1918. M. E. számú rendelet moratoriumot engedélyezett, ki egyelőre részleiben fűzdelve, még pedig egy a fűz, mint az eredeti kassza. — Az első részlet 1919. novemberében, a második 1920. évi januárban és pedig az eredeti fizetési napnak megfelelő napra, amelyet a szerződés, vagy előbbi rendelkezések alapján kell megállapítani. Ha pedig fizetési nap nincs megállapítva, az ille 6 két hónap utolsó napján. Ami a többi, az említett rendelkezésben fel nem sorolt tartozásokat illeti, ezek a szerződés, vagy a törvény alapján bírálendók el. Az 1380—1915. M. E. sz. moratoriumrendelet amit az Igazságügyi Közöny 1915. évi 4. száma, 187-ik oldalán és az 1915. évi 8. száma, 471-ik oldalán közölt, érvényben marad. Kivételt képeznek és moratoriumot élveznek továbbra is azok, akik a román hadsereg kötelékébe tartoznak.

— Jelölések a választásokra. A „Patria” közli a képviselő és szenátorjelölésnévnapra Képviselőjelöltek Kolozsváron: Hitegen Emil dr. rezervfőnök és Sikol Aurél dr. ügyvéd. Szenátorjelöltek Kolozsváron: Ida István Aurél dr. A kormánytanács elnökét, Menia Gyula dr.-t G. utcafényváron jelölték, a székiy Merészvárhelyek katonajelöltje van a szenátorra: Popovici generális. November 2-án délelőli 8 órakor kezdődnek a képviselő, november 7-én ugyancsak délelőli 8 órakor a szenátorválasztások. A választások lefolyását szabályozó hirdetmények holnap megjelennek az utcákon. Kolozsvár város 6 szavazó körre van felosztva és mint már megírtuk 2 képviselőt választ. A központi választási iroda a városháza közgyűlési termében lesz, választási elnökök: Pop Julian dr.

— Százszáz magyar munkás Franciaországban. Budapest ő jelenlegi A francia kormány tudvalevőleg az elpusztult francia vidék gyors felépítésére készült, ahol ez a hatalmas munka igen sok munkásezt fog foglalkoztatni. A békeszerződés szerint Németországól körülből 200.000 munkás vonul az elpusztított francia területre, hogy ideiglenesen ott keressenek meg kenyerét. A munkabér egy részét élelemben kapják meg, másik részét pedig a német kormány fizeti ki odahaza családjáknak. Ugyanez történik Német Ausztriában is, ahol körülbelül 100.000

főnyi munkáscsapatot szerveznek. A magyar kormány is komolyan foglalkozik fővárosa lehermentesítésével és a munkanélküliség enyhítésének kérdésével. Temple Rauss, a közlekedési miniszterium helyettes államtitkára előterjesztést tett 100.000 budapesti munkásnak Franciaországban való foglalkoztatása érdekében. A magyarországi munkaszállítványoknak is ugyanolyan az jellege lenne, mint az oroszoknak és a németeknek. A kormány megbízásából Áldásy József miniszteri tanácsos, a kivándorlási osztály vezetője jelenleg Bécsben tartózkodik, hogy ez ügyben tárgyalásokat folytasson a bécsi francia követtel és a jelenleg ugyancsak Bécsben tartózkodó francia rekonstrukciós miniszterrel.

— Nyomdászkoagresszus. Az erdélyi nyomdász szakcserezők október 14-én gyűlést hívtak össze Nagyváradba, hogy közösen állapítsák meg Erdély területére a nyomdai munkabéreket és a megállapítás alapjait új kollektív szerződést szövegezzenek meg. Az ármegállapító kongresszusra a kolozsvári szakcserezők részéről jelen utaztak le, de képviselőjüket felküldötték a kolozsvári munkaadók is.

— Olaszok vetik meg a Fabank vállalatát. A magyar fakereskedők hitelintézete, melyet a borsalm röviden Fabanknak neveztek, összes részvényeit eladta egy főleg olasz pénzintézetnek állás bankkonzorciumnak. Ez a bank csoportot a Fabank összes üzletét és a részvényeket lízáróként részvényekre cserélt ki. A Fabanknak 24 vállalata van, amelyek közül tizenöt van Erdélyben és a Felvidéken. A Fabank emel fog változtatni a üzletét Magyarországra árszűkítéssel. Az inflexió Budapestban a jövőben csak mint pénzintézet fog működni.

— Tankönyveket lehet postacsomagokban küldeni. Az iskolákknak könyvekkel való ellátása érdekében megengedték, hogy azoknál a hivataloknál, hol cenzuravizualat működik, iskolai könyveket tartalmazó csomagokat cenzurálás után, illetve, ha a cenzurálás megőri a szokásos jelzéssel igazolva van, felvessenek és továbbítsanak. A küldemények cenzuravizualatáról azonban mindenképpen a feladónak kötelessége gondoskodnia. A csomagok viteldija a következő: 5 kg-os csomag viteldija 2 korona, minden további kilógramm, vagy annak törtszéke után 50 fillér, tekintet nélkül arra, hogy a rendeltetési hivatal házhöz kézbesít-e vagy nem. — Értéknyilvántásnak a csomagokon nincsen hely. Azokhoz a hivatalokhoz, melyek résztvesznek a postautóványi forgalomban, utánvételese csomagok is küldhetők. — Az utánvétel beszedése az eddigi szabályok szerint történik. A raktárdíj naponta 40 fillér, a szállítási díja pedig 24 fillér.

— A földgáz-részvénytársaság Medgyesre költözik. A Magyar Földgáz-részvénytársaság igazgatósága, amelynek eddig Budapesten volt a székhelye, november elején Medgyesre költözik. A társaság igazgatója, dr. Grätz Gusztáv, volt pénzügyminiszter irodai céljára kibérelte az evangélikus presbitérium iskolájának második emeletén levő helyiségeket.

— Rendőri hírek. Tyioren Gáborné panaszt emelt a rendőrségen, hogy Szamosközi-utca 1. szám alatti lakásáról ismeretlen tettes elloplott egy három és különböző ruhásműt mintegy 200 korona értékben. — A rendőrség letartóztatta Rebár József orosz hadifoglyot, aki tegnap este behatolt az Esterházi-utca 6. számú házba és

ott összeverte Bálint István gépmunkást. Rebár garázdálkodásait már több panasz érkezett a rendőrséghez, ezért tartóztatták le. — Jenő Gergelyé kolozsvári lakost elfogta a rendőrség, mert lopott lepedőt és asztalériőt kínált Simon Adolf téglagyári alkalmazottnak megvételre. — Kora János szabadságot katonai szekerén szénát hozott be ma hajnalban Kolozsvárra. A vashidnál egy autótól megbokrosodtak a lovak és örült iramban vonszelni kezdtek a szekereket. A lejtős uton a kocsi egyik kereke eltört és a kocsi befordult a Szamosba, maga után rántva a lovakat. Kora Janosnak szerencséjére nem történt semmi baja, mert idejekorán leugrott a szekérről, az egyik ló azonban megdöglött és a szekér darabokra tört.

SHINHAZ

A Magyar Színház műsora.

Szerda: Faust. (Kertész Vilmos vendégszínházzal) Operai helyárrakkal. Kezdet 7 órakor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.) Csütörtök: Mozzgófényképek. (Enekes táncos bohózat filmcskeccsel. Gálosi Zoltán fűlépésével) Péntek: Lakmé. (Kertész Vilmos vendégszínházzal) Operai helyárrakkal. Kezdet 7 órakor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Komplett papír-stereotypiál berendezést és egy hengeres korrektura levezető készüléket keresünk megvételre. Barabás és Lengyel, Kolozsvár, Iparkamara.

Ponyvákat keres megvételre az Erdélyi Autó mobil-szállítási r.-t. Értekezni Vasut-utca 6. száma.

Egy fodrász-regédet azonnali helyépre keresek. Bloz Endre Monostort ut 102. sz.

Czementcserepverő gépek kaphatók és megrendelhetők László Zsigmondnál, Erzsébetvárcsón.

Jó forgalmu gyógytár eladó. Ajánlatokat Hitech gyógyszerészhez Alvincen.

Iratborítékokat (dossier) bármilyen mennyiségben készíti a Lapkiadó és Nyomdai Műintézet Kolozsvár, Egyetem-utca 3.

Lőrincz mérlegkészítőnél az alant felsorolt mérleg kaphatók. 3000 kg. szekérhid-mérleg fozozattal és tolosulllyal ellátva. 1000 kg. raktári mérleg, tízedes mérleg 50 kg.-tól feljebb. Asztali mérleg 5 kg.-15 kg. minden mérleghez a megfelelő súlyok raktáron. Lázár-utca 27-6

Kertimunkára keresek nőket és férfiakat, ugyanott 2 kocsi is felvételek, Györgyfalvi-ut 35 szám. Veres főkeret Halász-féle tanya.

Intelligens urileány hazikisasszonynak ajánlkozik vidékre. Leveletet Torda postrestante „Reményes”-jél géreker. Széchenyití hírlapsztorba árusítót felvesz „Az Est” hírlapiroda.

Utca hírlapárúsítokat felvesz „Az Est” hírlapiroda.

Vasárnap délután Brassó felől érkező személyvonaton egy idegen börtaskát hoztam el magamé helyett. Aki enyémet vitte el, kérem jelentkezzen a rendőrségen, ott börtöndjét átvetheti.

Genz, V. I. Moldovanu.